

**Arkæologisk prøveundersøgelse af byggemodningsareal ved Sørbymagle
i dagene 21 til 23 marts 2005.**

Udsigt over arealet set fra syd d. 21 marts 2005

Indhold

Resumé.....	2
Årsag	2
Deltagere	2
Lokalisering og topografi.....	3
Indmåling	4
Beskrivelse	4
Vurdering og evt. fremtidige tiltag	5
Fundliste.....	6
Fotoliste.....	6
Tegningsliste	6
Anlægsliste.....	7
Landmålerpunkter	7
Bilag 1 - Oversigt over nedgravninger m.v.	

Resumé

Kortvarig arkæologisk prøveundersøgelse af et ca. 45.000 m² stort byggemodningsareal ved Egebjergvej i Sørbymagle forud for udstykning til parcelhusgrunde.

Ved undersøgelsen fandt vi forhistoriske bopladsrelaterede anlægstyper som kogegruber og ildsteder samt affaldshuller i de 12 nord-/sydgående søgegrøfter. I alt registrerede vi 12 sådanne anlæg samt forskellige nedgravninger af nyere dato.

Imidlertid fremkom der ikke daterbart fundmateriale ved udgravningen af de enkelte oldtidsanlæg, så en præcis datering kan ikke foretages. Anlægstyper som de nævnte optræder ofte i forbindelse med bopladsaktivitet indenfor bronze- og/eller jernalder, hvorfor de sandsynligvis skal tilskrives dette tidsrum (ca. 1500 f.Kr. - 500 e.Kr.).

Årsag

Undersøgelsen er forårsaget af, at Hashøj Kommune byggemodner og udstykker arealet til parcelhusgrunde i forlængelse af det allerede eksisterende parcelhuskvarter sydvest og vest herfor. Den nordfor gående ringvej er planlagt til at fortsætte mod øst og lede trafikken ind i området. Stedets topografi (jvf. nedenfor) er af en karakter, der erfaringsvis har tiltrukket sig forhistorisk aktivitet, ofte i form af bebyggelse, hvorfor museet valgte at foretage en prøveundersøgelse på lokaliteten.

Dato	Hændelsesforløb
24. september 2004	Anmodning pr. tlf. og mail om udtalelse jvf. §25 fra Lone Wind f. Hashøj kommune
27. september 2004	Udkast til forundersøgelingsbudget m.v. indsendt til postfor@kuas.dk til godkendelse/HHS
27. september 2004	Svarmail til lwi@hashoej.dk om indsendelse af udkast som orientering/HHS
30. september 2004	Godkendelse af forundersøgelingsbudget fra KUAS, brev scannet til pdf /HHS
30. september 2004	Godkendt budget og godkendelsesskrivelse som pdf til lwi@hashoej.dk/HHS
14. februar 2005	Brev med anmodning om forundersøgelse snarest samt tegning over arealet fra Lone Wind/HHS
9. marts 2005	Mail til lwn@hashoej.dk vedr. adgang til areal, hvis i gang uge 12 (kopi kc@vestmuseum.dk)/HHS
9. marts 2005	Telefonisk fra Lone Wind - OK vedr. adgang, da forpagterne har fået brev/HHS
17. marts 2005	Emails sendt henholdsvis til Anlægsfirmaet "Vækst & Miljø" og Maskinfører Christian Frederiksen vedr. opstart mandag morgen d. 21/3 - 2005. H.H.
16. marts 2005	Tlf. til Lone Wind om, at vi går i gang med forundersøgelse d. 21-03-2005 /KC
23. marts 2005	Prøveundersøgelse afsluttet. H.H.
4. april 2005	Udtalelse, §25-negativ efter forundersøgelsen til kommunen (pkopi som pdf til Lone Wind) /HHS

Deltagere

Deltagere ved undersøgelsen var stud.mag. Varaporn Pooririsak, assistent Morten Pedersen, og arkæolog Henrik Høier, der fungerede som daglig udgravningsleder.

For den maskinelle del stod maskinfører Christian A. Frederiksen fra anlægsfirmaet Vækst og Miljø, Skovsgade 10, 4200 Slagelse.

Lokalisering og topografi

Området findes på 4cm kort 1412-1 NV. Overordnet er det lokale terræn ret fladt. Det undersøgte areal ligger imidlertid lidt højere end de nærmeste omgivelser med højdekoter mellem 44,2 og 47,3 meter o.D.N.N. (jvf. landmålerdata bagerst). Indenfor byggemodningsområdet findes imidlertid også et par mindre lavninger, der på tidspunktet for undersøgelsen var vandholdige efter det tidlige forårs sneafsmeltning (jvf. de indsatte fotos).

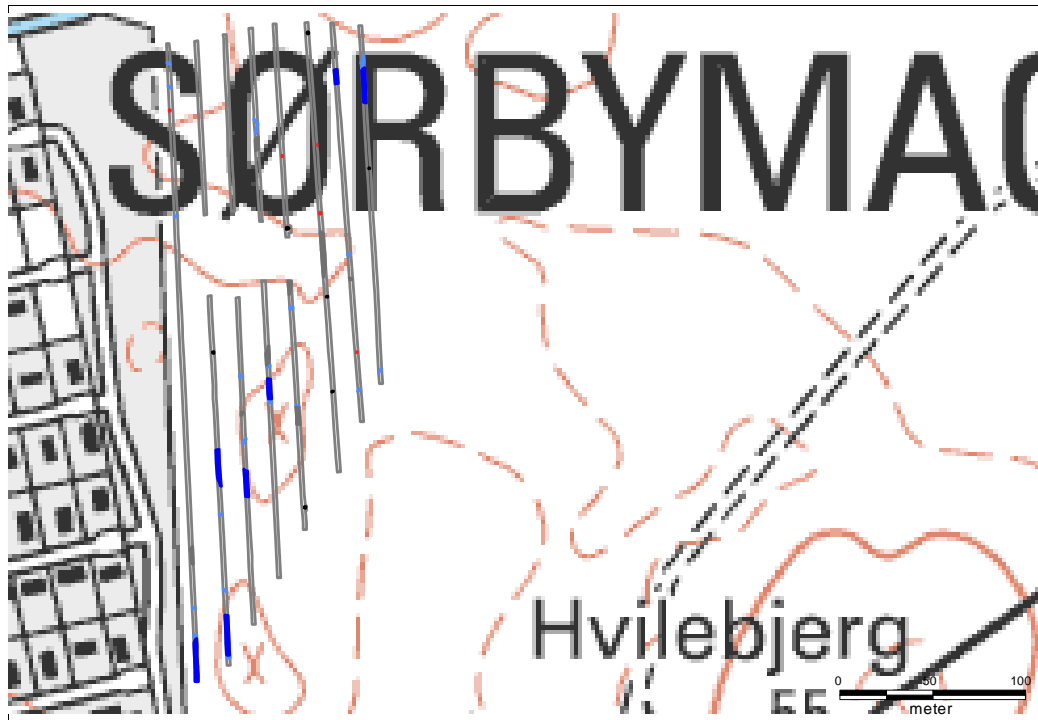

Gravemaskinen arbejder ved den sydlige del af grøft 2 d. 21 marts 2005

Muldlaget varierer på stedet fra 15cm til 85cm i tykkelsen.

Undergrunden består overvejende af lys brun let sandet ler, der stedvis er mere sandet og stenet. Området hører til det tidligt dyrkede areal nord og nordøst for Sørbymagle by, hvoraf dog store dele iflg. det gl. kortmateriale lå hen som skov. Den centrale del af dette område har ligget som dyrket areal omkring år 1770, hvilket kunne pege i retning af en bedre bonitet på dette sted.

I museets arkiver kendes ikke til arkæologiske fund fra dette område, men netop stedets topografi på en mindre lokal forhøjning med en let sandet undergrund er forhold, der erfaringsvis har tiltrukket sig bebyggelse i forhistorisk tid.

Søgegrøfterne indlagt på matrikelkortet

Indmåling

Indmålingen af vore 74 lokale målepunkter blev foretaget med GPS i System 34 Sjælland af landmåler Henning Melkersen fra landmålerfirmaet Geodata, Energivej 3, 4180 Sorø.

Indmålingen, der må anses for værende overordentlig nøjagtig, blev foretaget d. 23 marts 2005.

Beskrivelse

Med en større gravemaskine på bæltet påmonteret en to meter bred planérskovl (rabatskovl) gravede vi de i alt 12 nord-/sydgående søgegrøfter.

Den samlede muldafrømning svarer til ca. 4.500 m², hvilket giver en undersøgelsesprocent meget tæt på 10 (det opgivne areal var som nævnt ovenfor ca. 45.000 m²).

I de gravede søgegrøfter udsatte vi for hver 40 meter målepunkter, hvorefter søgegrøfterne og fremkomne anlæg indtegnedes i størrelsesforholdet 1:100 på i alt 9 stk. A-3 tegnefolie. Totalt udsattes 74 målepunkter.

Hovedsagligt kunne vi ved grøftegravningen registrere oldtidsanlæg som affalds- og kogegruber samt ildsteder. Hertil kommer en række recente nedgravninger- primært dræn og diverse nedgravninger indeholdende jerngenstande, dyrekogler og tegl-/murbrokker fra nyere tid.

Enkelte steder krydsedes ældre nu opdrænede vådområder, og flere steder måtte søgegrøfterne afbrydes pga. vand på markoverfladen (jvf. forsidefoto).

Samtlige anlæg af oldtidskarakter blev straks efter indtegningen på fladetegningen "snittet" (dvs. den ene halvdel bortgravet) med håndværktøj som skovl, spade og graveske (skelske) for efterfølgende at blive beskrevet på den respektive tegning.

For tegnematerialets behandling i GIS-programmet MapInfo står Varaporn Pooririsak.

Alt originalmateriale samt notater m.v. opbevares på Sydvestsjælland Museum, Storgade 17, 4180 Sorø.

Vurdering og evt. fremtidige tiltag

De fundne forhistoriske anlæg ved undersøgelsen viser at der, som formodet ud fra topografien, var forhistorisk aktivitet at finde på lokaliteten.

Imidlertid er de fundne anlæg få og spredtliggende, og opviser derfor ingen gruppering eller koncentration, der kunne tyde på et større aktivitetsområde som ville berettige en nærmere arkæologisk undersøgelse i form af mindre feltudvidelser o. lign.

Det må dog påpeges, at der ved fremtidige anlægsarbejder i nærområdet tilsvarende bør foretages lignende prøveundersøgelser, idet det må betragtes som værende meget sandsynligt, at der *kan* findes et eller flere tilhørende bopladsområder i nærheden.

Sorø d. 30 juni 2005

Henrik Høier

Fundliste

Der blev ikke hjembragt fundmateriale fra undersøgelsen.

Fotoliste

Film nr.	Opt.	Type	Tekst	Fotograf	Dato
2004056D	1	Digital	Vara og Morten i grøft 1. Set fra syd.	H.H.	21-03-2005
2004056D	2	Digital	Vara og Morten i grøft 1. Set fra syd.	H.H.	21-03-2005
2004056D	3	Digital	Vara og Morten i grøft 1. Set fra syd.	H.H.	21-03-2005
2004056D	4	Digital	Maskinen ved grøft 2 set fra sydvest.	H.H.	21-03-2005
2004056D	5	Digital	Vara og maskinen ved grøft 2. Set fra sydvest	H.H.	21-03-2005
2004056D	6	Digital	Vara og maskinen ved grøft 2. Set fra syd.	H.H.	21-03-2005
2004056D	7	Digital	Maskinen graver ved grøft 2. Set fra sydøst.	H.H.	21-03-2005
2004056D	8	Digital	Maskinen ved grøft 2. Set fra sydøst.	H.H.	21-03-2005
2004056D	9	Digital	Maskinen ved grøft 2. Set fra sydøst.	H.H.	21-03-2005
2004056D	10	Digital	Vara, Morten og gravemaskinen ved grøft 2.	H.H.	21-03-2005
2004056D	11	Digital	Vara, Morten og gravemaskinen ved grøft 2.	H.H.	21-03-2005
2004056D	12	Digital	Vara, Morten og gravemaskinen ved grøft 2.	H.H.	21-03-2005
2004056D	13	Digital	Vara, Morten og gravemaskinen ved grøft 2.	H.H.	21-03-2005
2004056D	14	Digital	Vara, Morten og gravemaskinen ved grøft 2.	H.H.	21-03-2005
2004056D	15	Digital	Grøft 2 set fra syd.	H.H.	21-03-2005
2004056D	16	Digital	Grøft 2 set fra syd.	H.H.	21-03-2005
2004056D	17	Digital	Grøft 4 set fra sydøst.	H.H.	21-03-2005
2004056D	18	Digital	Grøft 4 set fra syd.	H.H.	21-03-2005

Tegningsliste

T-nr.	Type	Skala	Initialer
1	Fladetegning	1:100	M.P.
2	Fladetegning	1:100	M.P.
3	Fladetegning	1:100	M.P.
4	Fladetegning	1:100	M.P.
5	Fladetegning	1:100	M.P.
6	Fladetegning	1:100	M.P.
7	Fladetegning	1:100	M.P.
8	Fladetegning	1:100	M.P.
9	Fladetegning	1:100	M.P.

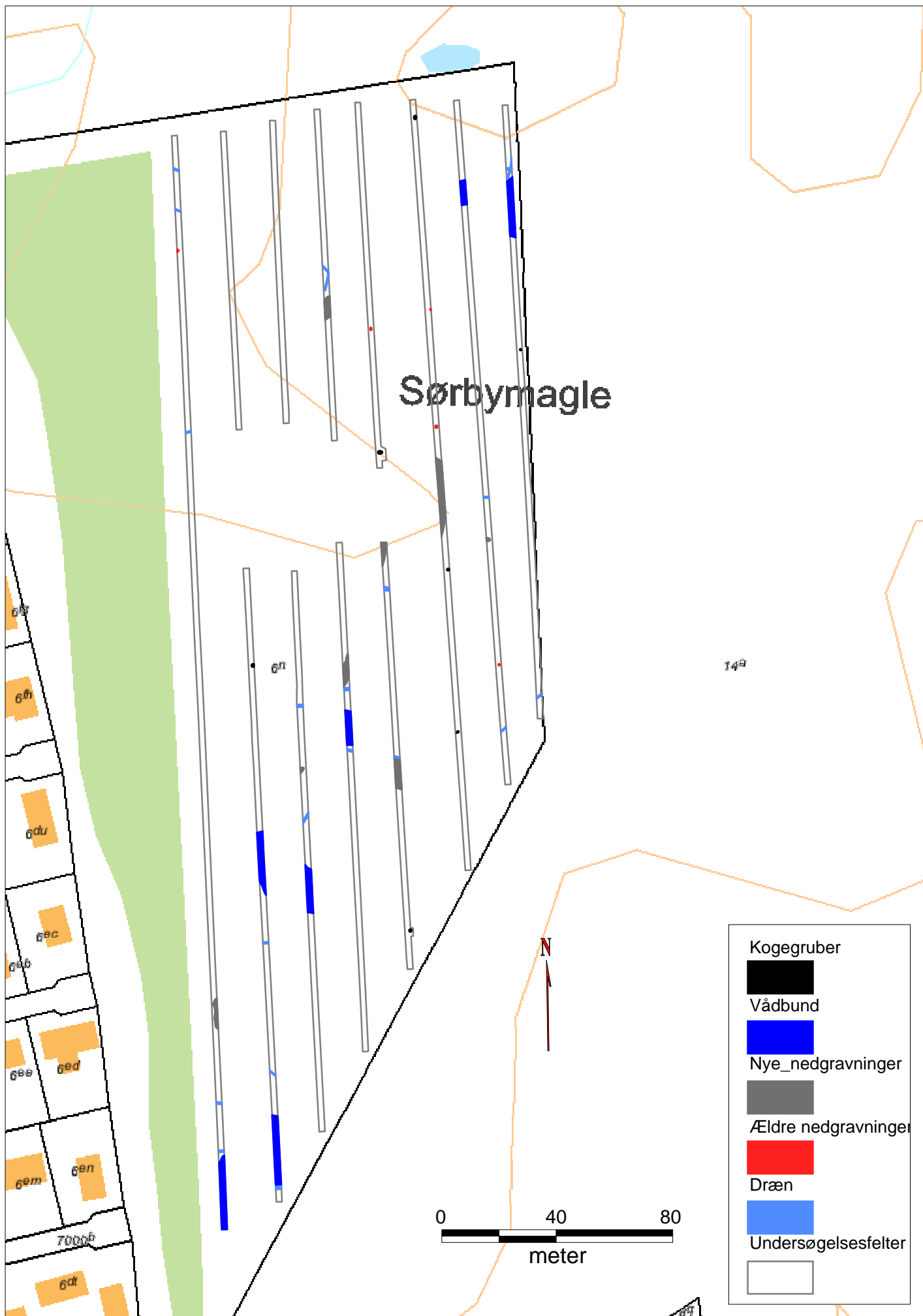
Anlægsliste

Anlæg	Teg.nr.	Snit	Type	Beskrivelse
001	01	s-n, 80 cm i dia., 10 cm dyb, skrå sider, flad bund	Grube	Mørkbrun leret muld
002	02	ø-v, 1 m i dia., 15 cm dyb, flad bund	Koge-grube	(Bund af koge-grube), mørkbrun/sort muld m. trækul
003	06	n-s, 80 cm i dia., 20 cm dyb, lige sider, flad bund	Grube	Mørkbrun sandet muld. (Bund af grube)
004	06	n-s, 110 cm i dia., 15 cm dyb, skrå sider, flad bund	Koge-grube	(Bund af ildsted), mørk muld m. trækul
005	07	ø-v, 100 cm i dia., 20 cm dyb, jævne skrå sider, rund bund	Koge-grube	(Bund af koge-grube), brun/sort muld m. trækul
006	07	nv-sø, 55 cm i dia., 8 cm dyb, jævne sider, flad bund	Koge-grube	(Bund af ildsted), brun muld m. trækulsnister
007	07	sv-nø, 85 cm i dia., 15 cm dyb,	Koge-grube	(Bund af koge-grube), brun muld m. trækulsnister og enkelte sten
008	07	s-n, 50 cm i dia., 20 cm dyb, jævne sider, rund bund	Grube	(Bund af grube), brun muld m. trækul
009	08	nv-sø, 57 cm i dia., 28 cm dyb, runde sider, rund bund	Koge-grube	(Bund af koge-grube), sort muld m. trækul
010	08	v-ø, 60 cm i dia., 8 cm dyb, jævne sider, flad bund	Grube	(Bund af grube), mørkbrun muld m. trækul
011	09	s-n, 60 cm i dia., 10 cm dyb, jævne sider, rund bund	Koge-grube	(Bund af koge-grube), mørkbrun og sort muld m. trækul samt enkelte håndstore sten
012	07	v-ø, 70 cm i dia., 20 cm dyb, runde sider, rund bund	Grube	(Bund af grube), brun muld m. trækul

Landmålerpunkter

Punkt	X	Y	Z
p01	142068.33	104382.85	44.257
p02	142066.4	104342.93	44.628
p03	142064.6	104302.99	45.253
p04	142062.85	104263.06	44.604
p05	142061.07	104223.15	45.394
p06	142059.09	104183.26	46.589
p07	142057.3	104143.34	46.143
p08	142055.54	104103.39	45.529
p09	142053.6	104063.49	44.874
p10	142051.77	104023.55	44.498
p11	142050.9	104002.61	44.596
p12	142031.86	104011.81	44.808
p13	142033.84	104051.71	44.756
p14	142035.98	104091.61	45.132
p15	142038.19	104131.52	44.48
p16	142040.2	104171.44	45.7
p17	142042.22	104211.35	45.469
p18	142043.31	104231.28	44.678
p19	142045.86	104280.54	44.405
p20	142047.94	104320.47	45.223
p21	142050.05	104360.37	44.513
p22	142051.22	104383.29	44.505
p23	142034.23	104388.08	44.731

Punkt	X	Y	Z
p24	142032.5	104348.13	44.969
p25	142030.66	104308.19	44.975
p26	142029.42	104283.27	44.47
p27	142026.61	104230.82	44.654
p28	142024.91	104190.88	45.103
p29	142022.9	104150.96	44.996
p30	142020.88	104111.07	44.42
p31	142018.84	104071.18	45.483
p32	142017.05	104037.25	45.344
p33	142001.86	104064.09	46.171
p34	142003.73	104104.02	45.69
p35	142005.97	104143.89	45.326
p36	142008.07	104183.81	44.565
p37	142010.08	104223.73	44.813
p38	142010.94	104240.67	44.527
p39	142012.68	104276.71	44.593
p40	142014.8	104316.63	44.738
p41	142016.84	104356.56	45.222
p42	142018.71	104391.01	45.177
p43	142004.64	104394.36	45.072
p44	142002.3	104354.45	45.529
p45	141999.87	104314.54	45.636
p46	141997.47	104274.66	44.764
p47	141997.13	104270.18	44.736
p48	141995.53	104240.73	44.211
p49	141992.99	104200.87	45.072
p50	141990.57	104160.99	45.031
p51	141988.15	104121.03	46.312
p52	141986.42	104094.21	46.61
p53	141966.15	104127.2	47.304
p54	141969	104167.03	46.028
p55	141971.88	104206.9	46.179
p56	141974.7	104246.75	44.38
p57	141977.68	104286.55	45.581
p58	141980.41	104326.41	46.088
p59	141983.29	104366.26	45.277
p60	141985.47	104394.13	44.793
p61	141970.23	104395.12	44.588
p62	141967.28	104355.3	44.99
p63	141964.29	104315.43	46.216
p64	141961.24	104275.58	45.467
p65	141958.32	104235.73	45.731
p66	141955.45	104195.86	46.565
p67	141952.41	104158.01	46.732
p68	141941.01	104179.99	46.476
p69	141943.04	104219.91	46.53
p70	141945.32	104259.81	45.751
p71	141947.74	104299.73	45.76
p72	141950.13	104339.61	45.128
p73	141952.48	104379.47	44.75
p74	141953.33	104392.93	44.388

SVM2004056 Hvilebjerg NV1 Bilag 1 - Oversigt over nedgravninger m.v.